Europejska Sieć Ekologiczna NATURA 2000

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 to sieć obszarów chronionych na terenie Unii Europejskiej. Celem wyznaczania tych obszarów jest ochrona cennych, pod względem przyrodniczym i zagrożonych składników różnorodności biologicznej.W skład sieci Natura 2000 wchodzą: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) - wyznaczone na podstwie Dyrektywy Rady 79/409/EWG w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków, tzw. Dyrektywy Ptasiej, specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO)- wyznaczone na podstwie Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, tzw. Dyrektywy Siedliskowej zwanej też Habitatową, dla siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I oraz gatunków roślin i zwierząt wymienionych w załączniku II do Dyrektywy

Obszary wyznaczone do sieci NATURA 2000 w województwie podlaskim

- Obszary Specjalnej Ochrony (OSO):

Kod	Nazwa	Powierzchnia (ha)
PLC200003	Bagienna Dolina Narwi	7649
PLB200006	Ostoja Biebrzańska	149929
PLB140001	Dolina Dolnego Bugu	74310
PLB140014	Dolina Dolnej Narwi	25907
PLB200007	Dolina Górnej Narwi	20307
PLB200004	Przełomowa Dolina Narwi	5806
PLB200002	Puszcza Augustowska	134378
PLC200004	Puszcza Białowieska	63148
PLB200003	Puszcza Knyszyńska	136145
PLB280008	Puszcza Piska	172802
		790381

- Specjalne Obszary Ochrony (SOO)

Kod	Nazwa	Powierzchnia (ha)
PLH200008	Dolina Biebrzy	121003
PLH140011	Ostoja Nadbużańska	46037
PLH200010	Ostoja w Dolinie Górnej Narwi	20307
PLH200002	Narwiańskie Bagna	6823
PLC200003	Przełomowa Dolina Narwi	7649
PLH200001	Jeleniewo	1
PLC200004	Puszcza Białowieska	63148
PLH200014	Ochrony Brzeskiego Rejonu Umocnionego	117

PLH200014	Ochrony Brzeskiego Rejonu Umocnionego	117
PLH200003	Ostoja Suwalska	6350
PLH200004	Ostoja Wigierska	15076
		286511

Jednym z warunków przyjęcia krajów Europy Środkowej, Południowej i Wschodniej do Unii, w tym Polski, było wdrożenie obowiązującego w niej dotąd prawa. Utworzenie sieci NATURA 2000 w Polsce nie jest zastąpieniem istniejącego systemu ochrony przyrody. Na tle obecnie istniejącego "układu obszarów chronionych" wstępną koncepcję obszarów proponowanych do sieci NATURA 2000 w Polsce opracowała - na zlecenie Ministerstwa Środowiska - Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska (NFOŚ) wraz z Instytutem Ochrony Przyrody PAN i Centrum GRID-Warszawa we współpracy z wojewódzkimi organami administracji rządowej (służby wojewódzkich konserwatorów przyrody).

W celu jak najlepszego wyznaczenia obszarów z terenu naszego województwa utworzony został Wojewódzki Zespół Realizacyjny w skład którego weszli m. in. przedstawiciele administracji rządowej i samorządowej szczebla wojewódzkiego, Lasów Państwowych, instytucji naukowych oraz ekologicznych organizacji pozarządowych. Zaproponowane przez NFOŚ obszary do włączenia do sieci NATURA 2000 poddane zostały wstępnej weryfikacji przeprowadzonej m. in. przez tenże Zespół oraz uzyskały pozytywną opinię Wojewódzkiej Komisji Ochrony Przyrody.

W ramach prowadzonych konsultacji społecznych i uzgodnień przekazana została przez Marszałka Województwa Podlaskiego Ministrowi Środowiska opinia odnośnie przedłożonej listy, generalnie akceptująca wytypowane w niej obszary, z jednoczesnym wskazaniem problemu wyłączenia korytarzy infrastruktury transportowej o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, w szczególności drogi ekspresowej Nr S 8, obsługującej ciąg drogowy "Via Baltica", linii kolejowej magistralnej E 75 Warszawa-Białystok-Suwałki-(Kowno-Ryga-Tallin) w ciągu "Rail Baltica" itd. oraz linii elektroenergetycznych WN, które powinny przebiegać w tych korytarzach. Z dotychczasowych doświadczeń wynika bowiem, iż brak wyodrębnionych korytarzy infrastruktury transportowej stwarza olbrzymie trudności w realizacji tych zamierzeń (m. in. modernizacja "Via Baltica na odcinku jej przebiegu przez Biebrzański Park Narodowy), co w przypadku ich nie wyłączenia z sieci NATURA 2000 może pogorszyć tę sytuację, a wykonanie pewnych zamierzeń wynikających chociażby ze zobowiązań międzynarodowych może odwlekać się w czasie lub być niewykonalne. Podobną opinię wyraził Wojewoda Podlaski.

Z uwagi na fakt, iż wyznaczenie obszarów sieci NATURA 2000 nakłada na państwa członkowskie Unii Europejskiej obowiązek zachowania dobrej kondycji typów siedlisk i gatunków będących celem ochrony na danym obszarze wymaga sprawnego zarządzania siecią. Zadanie to powierzono parkom narodowym i krajobrazowym oraz służbom wojewódzkich konserwatorów przyrody.

służbom wojewódzkich konserwatorów przyrody.

Wyznaczenie obszarów sieci NATURA 2000 wiąże się z kosztami finansowymi i utrudnieniami. Do kosztów finansowych należą koszty zarządzania oraz koszty sporządzania planów ochrony dla wyznaczonych obszarów, które winny mieć charakter kompleksowych opracowań uwzględniających lokalne uwarunkowania gospodarcze, społeczne i środowiskowe. Główne utrudnienia polegają na prowadzeniu inwestycji, bowiem każda inwestycja, która może zagrozić elementom sieci NATURA 2000 musi być poddana procedurze oddziaływania na środowisko, a w przypadku inwestycji szkodliwych dla priorytetowych typów siedlisk przyrodniczych lub gatunków, mogą być takie realizowane tylko w przypadku ochrony zdrowia ludzkiego lub bezpieczeństwa publicznego. Wówczas państwo członkowskie jest zobowiązane do przeprowadzenia działań kompensacyjnych (odtwarzanie obszaru w innym miejscu), a Komisja Europejska musi wyrazić swoją opinię odnośnie tej inwestycji.

Opracowano na podstawie materiałów Ministerstwa Środowiska, materiałów przekazanych przez Podlaskie Biuro Planowania Przestrzennego w Białymstoku, informacji Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Białymstoku oraz danych będących w posiadaniu Departamentu Infrastruktury i Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego w Białymstoku.